

нових підприємств для переробки сільськогосподарської продукції. Це охоплює переробку зернових у готові продукти, такі як борошно, макарони, крупи, спирт, комбікорм для тварин, крохмаль та інші високоякісні продукти. Паралельно аграрії стикаються із викликом дефіциту та зростанням цін на паливо. Збільшення використання альтернативних відновлювальних джерел енергії сприятиме зменшенню залежності від ринку палива [3].

Незважаючи на непрості умови, багато сільськогосподарських виробників продовжують сіяти, збирати врожаї та дбати про господарство, зосереджуючи свої зусилля на забезпеченні продовольчої безпеки не лише в Україні, а й у світі.

Список використаних джерел:

1. Агросектор України: вплив війни та перспективи відновлення. URL: <https://dlf.ua/ua/agrosektor-ukrayini-vpliv-vijni-ta-perspektivi-vidnovlennya/>
2. Негрей М.В., Тараненко А.А. Аграрний сектор України в умовах війни: проблеми та перспективи. Економіка та суспільство. Випуск 40/2022. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-38>
3. Реалії сільського господарства під час війни. Виклики та можливості. URL: <https://consumerhm.gov.ua/3536-realiji-silskogo-gospodarstva-pid-chas-vijni-vikliki-ta-mozhливosti>
4. KSE Агроцентр. (2022). The total losses from the war in Ukraine's agriculture reached \$ 4.3 billion USA. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalni-zbitki-vid-vijni-v-silskomu-gospodarstvi-ukrayini-syagnuli-4-3-mlrd-dol-ssha-kse-agrotsentr>
5. [KSE Агроцентр (2022). Indirect losses in agriculture are estimated at \$ 23.3 billion USA. URL: <https://ukranews.com/en/news/864573-indirect-agriculture-losses-from-war-estimated-at-usd-23-3-billion-agrarianministry>

УДК 658.8

*Петросян М.А.,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
(Науковий керівник: д.е.н., професор Зайченко В.В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕРСОНАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ

Сучасний розвиток сільськогосподарського сектору є актуальним завданням для багатьох країн, які мають стратегічний інтерес у забезпеченні продовольчої безпеки та стабільності національного економічного розвитку. Сільське господарство виступає не лише як основа для виробництва харчових продуктів, але й як ключовий сектор, що забезпечує зайнятість значної частини населення та створює передумови для розвитку сільських територій. Однак в умовах сучасності сільськогосподарські підприємства стикаються з численними викликами, такими як нестабільні ринкові умови, зміни клімату, дефіцит робочої сили та технологічний прогрес. Забезпечення сталого розвитку сільського господарства вимагає ретельного аналізу та оптимізації трудового потенціалу сільськогосподарських підприємств та вивчення впливових факторів.

Трудовий потенціал працівника підприємства представляє собою комплексну індивідуальну та колективну спроможність працівника здійснювати трудову діяльність з високою ефективністю та професійною компетентністю, враховуючи його кваліфікаційні характеристики, особистісні риси, мотивацію, адаптивність до змін у робочому середовищі та його можливості для самореалізації та розвитку в контексті конкретної організаційно-економічної ситуації. Такий потенціал визначається не лише технічними та професійними навичками працівника, а й його соціальними, комунікативними та лідерськими якостями, стійкістю до стресу, готовністю до навчання та вдосконалення, що в сукупності утворюють потужний ресурс для розвитку та успішного функціонування підприємства.

Формування та розвиток трудового потенціалу в сфері трудових відносин визначаються різнобічним впливом основних факторів. Розглянемо їх детальніше:

1. Демографічні фактори: демографічна ситуація визначає кількісний та якісний склад робочої сили. Зміни в населенні, віковій структурі та міграції впливають на загальний трудовий потенціал;

2. Соціально-економічні аспекти: економічні умови, рівень розвитку країни та соціальна політика мають значущий вплив на трудовий потенціал. Соціальні програми, фінансування та рівень доходів є важливими чинниками;

3. Інституційні чинники: держава виконує ключову роль у формуванні трудового потенціалу через політику зайнятості та контроль за відносинами між працівником та роботодавцем. Забезпечення захисту прав громадян та ефективність нормативно-правової бази грають важливу роль у цьому контексті;

4. Організаційні аспекти: внутрішні процеси в організаціях, ступінь їх ефективності та управління трудовими ресурсами також визначають трудовий потенціал. Оплата праці та стимулювання працівників є ключовими елементами;

5. Техніко-технологічні та екологічні аспекти: зміни в технологіях та екологічні аспекти можуть впливати на види праці та становище працівників.

Сучасні умови вимагають адаптації до технологічних зрушень та екологічної стійкості; Особистісні аспекти: індивідуальні навички, освіта та мотивація працівників грають свою роль у формуванні трудового потенціалу. Важливо враховувати, що правова база та політика держави в сфері трудових відносин є основними підґрунтями для ефективного функціонування та формування трудового потенціалу. Аналіз цих факторів дозволяє розуміти вплив кожного з них та розробляти стратегії для оптимізації трудових відносин і підвищення загального трудового потенціалу. Вважаємо, що крім визначених чинників важливо враховувати політико-правові та природно-кліматичні аспекти у дослідженні. Природно-кліматичні умови невідомо в якому вигляді впливають на рівень трудового потенціалу. Цей вплив проявляється у різних аспектах, таких як тривалість життя, рівні захворюваності, тривалість трудового життя та інші показники, що розглядаються для різних природно-кліматичних зон.

Окремо слід визначити фактори впливу на трудовий потенціал персоналу сільськогосподарського підприємства в умовах війни. Трудовий потенціал персоналу сільськогосподарського підприємства визначається рядом

особливостей, які включають в себе не лише кількість робочої сили, але й її якість, кваліфікацію та мотивацію.

Трудовий потенціал персоналу сільськогосподарського підприємства може бути значно позначений умовами війни в Україні. Низка факторів може впливати на здатність працівників до виконання своїх обов'язків і загалом на ефективність сільськогосподарської діяльності в умовах конфлікту. Ось кілька можливих факторів впливу:

1. Безпека працівників: умови війни можуть призвести до загрози безпеці працівників через обстріли, бомбардування, збройні наступи тощо. Це може створити стрес та тривожність серед працівників та вплинути на їхню працездатність;

2. Евакуація та переміщення робочої сили: в умовах війни може виникнути необхідність евакуювати робочу силу або переселяти її в інші райони. Це може вплинути на стабільність робочого колективу та викликати труднощі в організації праці;

3. Доступ до ресурсів: війна може призвести до перекриття транспортних маршрутів, ускладнення постачання пального, сільськогосподарської техніки, насіння, добрив і інших ресурсів, що необхідні для сільськогосподарської діяльності;

4. Зруйнування інфраструктури: війна може призвести до знищення сільськогосподарської інфраструктури, такої як системи поливу, сховища для обробітки продукції, дороги і т.д. Це може суттєво ускладнити ведення господарства та обробку врожаю;

5. Економічна нестабільність: умови війни зазвичай супроводжуються економічною нестабільністю, що може призвести до інфляції, зменшення купівної спроможності, ускладнень з оплатою праці та іншими фінансовими труднощами для сільськогосподарських підприємств;

6. Втрата робочої сили: внаслідок війни може відбуватися зменшення чисельності працівників через травми, евакуацію або непридатність до праці з інших причин;

7. Зміни в ринкових умовах: війна може призвести до змін в ринкових умовах, зокрема в споживчому попиті на продукцію сільськогосподарських підприємств.

Враховуючи ці фактори, управління сільськогосподарським підприємством в умовах війни повинно бути гнучким, реагувати на непередбачувані обставини та шукати інноваційні рішення для забезпечення стабільності та виживання.

Отже, умови війни значно впливають на економічний стан країни та сільськогосподарські підприємства зокрема. Неспокій, нестабільність та зміни у торговельних відносинах можуть призвести до зниження доходів господарств, обмеження доступу до ресурсів та втрати ринків збуту.

В умовах війни персонал сільськогосподарського підприємства може стикатися із стресом, невизначеністю та загрозами безпеки. Важливо забезпечити підтримку та безпеку працівників, яка сприяє збереженню їхнього фізичного та психічного здоров'я.

Забезпечення сільськогосподарських підприємств необхідними ресурсами та сучасним технічним обладнанням у складних умовах війни є важливим аспектом забезпечення їхньої ефективності та конкурентоспроможності.

З урахуванням змін у суспільстві та технологій, освіта та розвиток кадрового потенціалу є ключовими факторами для забезпечення адаптації сільськогосподарського персоналу до нових умов та викликів.

Управління сільськогосподарським підприємством в умовах війни вимагає від керівництва стратегічного планування, аналізу ризиків та гнучкості для прийняття ефективних рішень в умовах невизначеності.

Держава та міжнародні організації мають велику відповідальність у забезпеченні підтримки сільськогосподарським підприємствам в умовах війни, наданні фінансової допомоги та сприянні розвитку стратегій відновлення.

В цілому, вплив умов війни на трудовий потенціал персоналу сільськогосподарського підприємства є складним і вимагає комплексного підходу для забезпечення стійкості та успішності галузі в умовах невизначеності та викликів.

Список використаних джерел:

1. Бачевський Б.Є., Заблудська І.В., Решетняк О.О. Потенціал і розвиток підприємства: навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2009. 400 с.
2. Беленкова М.І., Глущенко М.І. Теоретичні підходи до визначення сутності категорії «трудовий потенціал». Економіка АПК. 2013. № 3. С. 165-169.
3. Грішнова О.А., Пасека С.Р., Пасека А.С. Трудовий потенціал України: оцінка стану, ефективність використання, стратегічні напрями розвитку: монографія / за наук. ред. О.А. Грішнкової. Черкаси: Маклаут, 2011. 360 с.
4. Дашко І.М. Теоретичні аспекти трудового потенціалу підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2012. № 14. С. 47-49.

УДК 338.2 : 334.012

*Проскурівський М.І.;
Гончар В.В.,
здобувачі вищої освіти ОНП спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(Науковий керівник: к.е.н., доцент Битий А.В.)
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький*

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ БІЗНЕС-СТРУКТУР В УМОВАХ ВІЙНИ

За сучасних умов війни змінилося формування інвестиційної політики України, як на рівні держави, так і на рівні господарюючих бізнес-структур. Однак, підприємницькій діяльності приділяється особлива увага, як основі для підвищення ефективності окремих галузей виробництва і економіки країни загалом.

Наразі, незважаючи на глобальні виклики, підприємницька діяльність в Україні набуває свого поширення. Цьому сприяє підтримка підприємницьких ініціатив у вигляді державних і міжнародних грантів, розвиток приватного